

T.C.
MARDİN ARTUKLU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI

Tezsiz Yüksek Lisans Projesi

TAŞIMALI EĞİTİM: ÖĞRETMEN VE ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ

Mehmet Ali İYİBAŞ

Proje Danışmanı

Doç. Dr. Muhamet Cevat YILDIRIM

Mardin 2017

ONUR SÖZÜ

Tezsiz Yüksek Lisans Projesi olarak sunduğum “Taşımalı Eğitim: Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri” başlıklı bu çalışmamın, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın tarafımdan yazıldığını ve yararlandığım bütün yapıtların hem metin içinde, hem de kaynakçada yöntemine uygun biçimde gösterilenlerden oluştuğunu belirtir, bunu onurumla doğrularım.

M. Ali İYİBAŞ

T.C.
MARDİN ARTUKLU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

DÖNEM PROJESİ ONAYI

Enstitümüzün Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi Teftişi Planlaması ve Ekonomisi Bilim Dalı 15758001 numaralı öğrencisi M. Ali İYİBAŞ'ın hazırladığı “Taşımali Eğitim: Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri” başlıklı Dönem Projesi uygun/başarılı görülmüş olup, projenin onayına karar verilmiştir.

10/07/2017

Doç. Dr. M. Cevat YILDIRIM

Proje Danışmanı

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ÖNSÖZ.....	vii
ÖZET.....	viii
ABSTRACT.....	ix
GİRİŞ.....	1
AMAÇ.....	4
YÖNTEM.....	4
BULGULAR.....	4

BİRİNCİ BÖLÜM

1. Öğretmen Görüşleri.....	5
1.1. Taşımali Eğitim.....	5
1.2. Öğretmen ve Öğrencilerin Taşımali Öğrencilere Karşı Tutumları.....	5
1.3. Taşımali Eğitimin Yararları.....	6
1.3.1. Akademik Başarı.....	6
1.3.2. Sosyalleşme.....	7
1.3.3. Psikoloji.....	7
1.4. Taşımali Eğitimde Yaşanan Sorunlar.....	7
1.4.1. Taşıma planlanması.....	7
1.4.2. Servis Aracı.....	7
1.4.3. Şoför.....	7
1.4.4. Yemek.....	8
1.4.5. Destekleme ve Yetiştirme Kursları (DYK).....	9
1.5. Taşımali Eğitimin İyileştirilmesi İçin Yapılması Gerekenler.....	9

1.6. Taşımalı Eğitim Neye Benzer?.....	10
--	----

İKİNCİ BÖLÜM

2. Öğrenci Görüşleri.....	10
2.1. Taşımalı Eğitim.....	10
2.2. Öğretmen ve Öğrencilerin Taşımalı Öğrencilere Karşı Tutumları.....	12
2.3. Taşımalı Eğitimin Yararları.....	12
2.3.1. Akademik Başarı.....	12
2.3.2. Sosyalleşme.....	13
2.3.3. Psikoloji.....	13
2.3.4. Ahlak.....	13
2.4. Taşımalı Eğitimde Yaşanan Sorunlar.....	13
2.4.1. Şoför.....	14
2.4.2. Servis Aracı.....	15
2.4.3. Yemek.....	15
2.4.4. Akademik Başarı.....	15
2.5. Taşımalı Eğitimin İyileştirilmesi İçin Yapılması Gerekenler.....	16
2.6. Taşımalı Eğitim Neye Benzer.....	17
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	18
1. Taşımalı Eğitimin Yararları.....	18
2. Taşımalı Eğitimde Yaşanan Sorunlar.....	18
3. Taşımalı Eğitim ile ilgili Öneriler.....	19

KAYNAKÇA.....20

EKLER

Ek 1 Öğretmen Görüşme Soruları.....21

Ek 2 Öğrenci Görüşme Soruları.....23

ÖZGEÇMİŞ.....25



ÖNSÖZ

Sürekli gelişen ve değişen bir teknoloji çağında yaşamaktayız. Her ülke, vatandaşlarına hayatlarını kolay bir şekilde devam ettirebilmesi için asgari düzeyde gerekli olan nitelikleri kazandırmak, eğitim kalitesini arttırmak, bütün bireylere eğitim olanaklarından eşit oranda yararlanma imkânlarını sağlamak ister. İstenilen niteliklerin kazandırılması ise ancak ülkelerin eğitim sistemleriyle mümkündür. Bu anlayışla devlet, bütün vatandaşlarının eşit bir şekilde temel eğitimden faydalanmalarını sağlamak zorundadır. Ülkemizde de bu yönde atılan adımlar, farklı uygulamalar bulunmaktadır. Bunlardan birisi de taşınmalı eğitim uygulaması olarak karşımıza çıkmaktadır. Taşınmalı eğitim uygulaması ülkemizde yaşayıp eğitime erişemeyenler için uygun görülen ve uygulanmakta olan bir sistemdir. Okulu olmayan ya dakapalı olan, öğretmeni olmayan uzak ve dağlık yerleşim yerlerindeki öğrenciler bu uygulama ile merkez okullara taşınmakta ve yaşitlarıyla aynı koşullarda eğitim almaktadırlar. Bu sistemi en iyi şekilde uygulamak, eksik ya da olumsuz yönlerini düzeltebilmek için iyi bilmek gerekir. Bu nedenle de “Taşınmalı Eğitim Uygulaması” üzerinde durulması gereken, önemli bir konudur.

Araştırmamın her aşamasında bana yardımcı olan proje danışmanım sayın Doç.Dr. M. Cevat YILDIRIM hocama, enstitü hocalarıma, araştırmalarımı yaparken bana ilgi gösteren ve yardımcı olan Mardin’deki okul müdürleri, müdür yardımcıları, öğretmenlere, öğrencilere ve hayatımın her aşamasında maddi ve manevi desteğini esirgemeyen, yanımda olduklarını her an hissettiren, beni asla yalnız bırakmayan eşim ve çocuklarıma sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

ÖZET

Yüksek Lisans Projesi

Taşımali Eğitim: Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri

Mehmet Ali İYİBAŞ

Mardin Artuklu Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü

Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı

2017: 34 Sayfa

Bu araştırmanın amacı, taşımali eğitim uygulamasına ilişkin öğretmen ve öğrenci görüşlerinin belirlenmesidir. Araştırmada 2016-2017 öğretim yılında taşımali eğitim kapsamında yer alan Mardin ili taşıma kapsamındaki X okulunun öğrenci ve öğretmenleri ile görüşmeler yapılarak taşımali eğitimle ilgili çeşitli nitel veriler sunulmuştur. Verilerin analizinde betimsel ve içerik analizi yöntemleri kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen bazı sonuçlar ise şunlardır: Taşımali eğitimde çalışan şoförlerin niteliği, yemeğin kalitesi ve hafta sonu eğitsel etkinliklere katılamama gibi sıkıntılar mevcuttur. Bu sıkıntıların ortadan kaldırılabilmesi için şunlar yapılmalıdır: Şoförler en az lise mezunu kişiler arasından seçilerek, şoförlerin yaptığı iş ile ilgili eğitim alması sağlanmalıdır. Yemeklerde hijyene ve lezzete dikkat edilmelidir. Öğrencilerin hafta sonu etkinliklerine katılmasına yönelik bazı tedbirler alınmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Taşımali eğitim, akademik başarı, taşıma servisi, nitel araştırma.

ABSTRACT

Master Project

Transported Education: Teacher and Student Views

Mehmet Ali İYİBAŞ

Mardin Artuklu University

Institute of Social Sciences

Department of Educational Science

2017: 34 Pages

The purpose of this research is to determine the teachers and students' views on the practice of the transported education. During the 2016-2017 academic year, interviews were held with the students and teachers of X school in the province of Mardin within the scope of the transported education and various qualitative data about this were represented. Descriptive and content analysis methods were used in the analysis of the data. According to the results obtained from the survey, there are some troubles, such as the quality of the drivers working in transported education, the quality of the food and the inability to attend the weekend educational activities. In order to remove these troubles, the following must be done: Drivers should be selected from among at least high school graduates and they must be trained in the work they do. In addition, hygiene and taste should be considered in the meals. Some measures must be taken to allow students to participate in weekend activities.

Keywords: Transported education, academic achievement, transportation service, qualitative research

GİRİŞ

Nüfusu az ve dağınık yerleşim birimlerinde bulunan veya öğretime elverişli olmayan eğitim kurumlarındaki öğrencilerin seçilen merkezlerdeki eğitim kurumlarına günü birlik taşınarak eğitim öğretim etkinliklerinin yürütülmesine taşımali eğitim denmektedir. Taşımali eğitim uygulamasının en önemli hedefi ülke genelinde eğitimin yaygınlaştırılmasıdır. Bu durum aynı zamanda devletin vatandaşlarına karşı yüklediği en önemli sorumluluklardan biridir. (Küçüksüleymanoğlu, 2006).

Taşımali eğitim uygulaması: (i) Yörede bulunan öğretmen eksikliği, (ii) yerleşim birimlerinin dağınık olması, (iii) bazı bölgelerdeki yoğun göç, (iv) bir yandan eğitimin niteliğinin yükseltilmesine çabalarırken diğer yandan eğitim maliyetlerinin azaltılması, (v) okul eksikliği, (vi) öğrenci sayısının azlığı ve (vii) birleştirilmiş sınıflı okulların sayısının azaltılması gibi nedenlerle yapılır (Taşımali eğitim nedir, www.nasilkolay.com, 2017).

Bazı yerleşim birimlerinde deprem, yangın, sel, çığ gibi doğal afetler nedeni ile de bir çözüm bulununcaya kadar taşımali eğitim yapılabilir. Yerleşim yerinde yol olmaması, var olan yolların bozuk olması ve yolun kışın kar nedeni ile kapalı kalması gibi nedenlerle ulaşımın uygun olmadığı ve uzun sürdüğü bölgelerdeki öğrenciler için yatılı eğitim verilmesi nedeniyle taşımali eğitim uygulanmaz. İlkokul öğrenci sayısının 10'dan az olması, yerleşim birimindeki ortaokul veya imam-hatip ortaokulu öğrencileri için yeterli sayıda derslik bulunmaması ve bu dersliklerdeki toplam öğrenci sayısının 60'tan az olması, öğrencisi taşınacak yerleşim yerinin taşıma merkezi ilköğretim kurumuna uzaklığının iklim şartları ve yol güvenliğine göre en az 2 kilometre olması esas alınacak. Gerektiğinde bu uzaklığın 1,5 kilometreye kadar indirilmesine Planlama Komisyonu karar verebilecektir (Taşıma Yoluyla Eğitime Erişim Yönetmeliği, 2014).

Taşımali eğitim uygulaması ülkemizde 1989-1990 eğitim-öğretim yılında Kırklareli ilinde 3, Kocaeli ilinde 2 taşıma merkez okulda pilot uygulaması ile başlatılmıştır. 1997-1998 eğitim-öğretim yılında zorunlu eğitiminin sekiz yıla

çıkarılmasıyla birlikte taşınmalı eğitimin kapsamı artırılarak taşıma merkezi okulların sayıları da çoğaltılmıştır. 2010-2011 eğitim-öğretim yılında, 9. sınıflarda öğrenim gören kız ve erkek öğrenciler için taşınmalı ortaöğretim uygulamasına başlandı. 2011-2012 eğitim-öğretim yılında; ortaöğretimdeki taşınmalı eğitime 9. sınıflara ek olarak 10. sınıflar da dahil edildi. MEB'in, 2012-2013 eğitim öğretim yılında zorunlu eğitim süresini 8 yıldan 12 yıla çıkarmasından dolayı ortaöğretimdeki 11 ve 12. sınıflar da taşınmalı eğitim kapsamına dahil edildi (Eğitimde 23 Yıllık Yolculuk: Taşınmalı Eğitim, www.dengegazetesi.com,2012). MEB, 2018-2019 eğitim-öğretim yılında okul öncesi eğitimi de dahil ederek zorunlu eğitim süresini 12 yıldan 13 yıla çıkarmaya yönelik planlamalar yapmaktadır. Böylece öğrenci, 13 yıl boyunca devlet tarafından ücretsiz hem taşınacak hem de yemek hizmeti alacak.

Taşınmalı eğitim yapılacak bölgeler ve taşınmalı eğitimi yapacak olan okullar, İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nün teklifi ve valilik onayıyla belirlenir. Taşınmalı eğitim de öncelikle taşınması yapılacak olan yerleşim birimleri tespit edilir. Daha sonra bu hizmeti verecek olan okullar belirlenir. Taşınması yapılacak yerleşim biriminin hangi okula taşınacağı ve öğrencilerin kullanacağı araçlar, izleyecekleri güzergâh ve saatler belirlenir. Taşıma işini yapacak olan servisler yönetmeliklere uygun olarak ihalelerle belirlenir. Taşınmalı eğitimi verecek olan okullarda taşınmalı öğrenciler ile diğer öğrencilerin birlikte, ayırım yapılmadan eğitim-öğretimden yararlanması sağlanır. Sınıflar ve şubeler buna göre dengeli bir şekilde düzenlenir. Derslerde verilen ödevler, görevler, sosyal faaliyetler taşınmalı öğrencilerin de katılabileceği, yapabileceği, ulaşabileceği şekilde planlanır. Taşınmalı öğrencilerin öğle yemekleri Milli Eğitim Bakanlığınca karşılanır. Okullarda öğrencilere uygun yemek verebilecek yemekhaneler ayarlanır ve yemek verecek şirketler yönetmeliklere uygun olarak ihaleyle belirlenir. Okul müdürlükleri taşıma işini yapan servisleri sıkı ve düzenli kontrol etmelidir. Servis şoförlerinin bilgileri kayıt altına alınır. Servislerin yerleşim yerinden öğrencileri alma saati, okuldan yerleşim yerine bırakma saati sürekli kontrol edilir. Bunun için veli, muhtar ve okulun işbirliği içinde olması gerekir. Öğrenciler ders bitiminde sayılarak kontrollü ve gözetimli biçimde servislerine bindirilir. Servisler okula gelince öğrenciler sayılır ve öğrencilerin kontrolü yapılır. Uzun bir eğitim-öğretim yılında çeşitli problemlerle

karşılaşılabileceği için öğrencilerin veli bilgileri, yerleşim yerinin muhtar bilgileri okullar tarafından kayıt altına alınır. Bir problem oluştuğunda en kısa sürede veliye veya muhtara ulaşılır (Taşımali eğitim nedir, www.nasilkolay.com, 2017). Önceki yönetmeliklerde taşımali eğitim öncelikli iken 3 Temmuz 2016 tarihinde yapılan değişlikle pansiyonlara öğrenci yerleştirildikten sonra taşıma planlaması yapılması gerekiyor (Taşıma Yoluyla Eğitime Erişim Yönetmeliği, 2016).

Büyükşehir olan illerde, Büyükşehir Belediyelerince ulaşım hizmeti verildiği için, devlet tarafından taşımali eğitim gerçekleştirilmez. Fakat mahalleye dönüşen büyükşehir belediye sınırları içindeki belde, köy ve köy altı statüsündeki yerleşim yerlerinde öğrencinin devam etmek istediği türde eğitim kurumu bulunmaması hâlinde, anılan yerlerde, eğitim-öğretim hizmetlerinin aksatılmadan yürütülmesi amacıyla, toplu taşıma hizmetinin düzenli olarak verilmediğine ilişkin il planlama komisyonunun kararı ve valilik onayıyla, 2017-2018 eğitim ve öğretim yılı sonuna kadar taşıma yoluyla eğitime erişim hizmeti verilmeye devam edilebilir (Taşıma Yoluyla Eğitime Erişim Yönetmeliği, 2014).

Okul servis aracı olarak kullanılacak taşıtların yaşları yirmi yaşından büyük olmamalıdır. Taşıtların yaşı fabrikasınca imal edildiği tarihten sonra gelen ilk takvim yılı esas alınarak hesaplanır. Taşıtlarda görüntü ve müzik sistemleri taşıma hizmeti sırasında kullanılmamalıdır. “Şoförler için 26 yaşından gün almış olmak, Rehber personel için 20 yaşını doldurmuş ve en az ilköğretim mezunu olmak, şoförler; E Sınıfı Sürücü Belgesi için 5 yıllık, B Sınıfı Sürücü Belgesi için 7 yıllık sürücü belgesine sahip olmak ve her beş yılda bir şoförlük mesleği bakımından bedeni ve psikoteknik açıdan sağlıklı olduklarını gösteren bir sağlık raporunu yetkili sağlık kuruluşlarından almış olmak” şartları aranır (Okul Servis Araçları Hizmet Yönetmeliği, 2016).

Taşımali eğitim uygulamasının birçok yarar sağlamanın yanında uygulamadan kaynaklanan bazı sorunları da olduğu görülmektedir. Bu bağlamda yapılan çalışmanın taşımali eğitim okullarında karşılaşılan sorunları tespit etmede ve sorunlara çözüm önerileri getirmede katkı sağlması beklenmektedir. Ayrıca konu ile ilgili çalışmalar incelendiğinde Mardin ilinde taşımali okullarda karşılaşılan sorunları

tespit etmeyi amaçlayan nitel yöntemlerin kullanıldığı öğrenci ve öğretmen görüşlerine dayanan bir araştırmaya rastlanmamıştır. Bu çalışma, taşınmalı eğitimin öğretmen ve öğrenci gözüyle değerlendirilip, düzgün işleyen ya da aksayan yönlerini somut olarak ortaya koyması, eğitim yöneticilerine, öğretmenlere ve kamuoyuna taşınmalı eğitim uygulaması hakkında fikirler sunması bakımından önemlidir. Bu nedenle bu çalışma yapılmıştır.

AMAÇ

Bu araştırmanın amacı, taşınmalı eğitim uygulamasına ilişkin öğretmen ve öğrenci görüşlerinin belirlenmesidir. Bu amaç kapsamında şu sorulara cevap aranmıştır: (i) Taşınmalı eğitimdeki sorunlar nelerdir? (ii) Taşınmalı eğitimin öğrenciler üzerindeki etkileri nelerdir? (iii) Taşıma merkezi okullarında görev yapan öğretmenlerin taşınmalı eğitim uygulamasında karşılaştıkları sorunlar nelerdir?

YÖNTEM

Bu araştırmada olgu bilim yöntemi kullanılmıştır. Mardin ili X taşıma merkezi okulu 6 öğretmen ve taşıma kapsamındaki 6 öğrencisi ile odak grup görüşmesi ve yüz yüze görüşme yapılmıştır. Görüşme soruları ile ilgili iki uzman görüşü alınıp, gerekli düzeltmeler yapıldıktan sonra uygulama yapılmıştır. Görüşmelerde Ek 1 ve Ek 2’de yer alan sorular kullanılmıştır. Verilerin analizinde betimsel ve içerik analizi yöntemleri kullanılmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2005).

BULGULAR

Araştırmadan elde edilen bulgular iki bölüm halinde sunulmuştur. Birinci bölümde öğretmenlerle yapılan görüşmede elde edilen bulgular, ikinci bölümde taşınmalı öğrencilerle yapılan görüşmede elde edilen bulgular sunulmuştur.

BİRİNCİ BÖLÜM

1. Öğretmen Görüşleri

Öğretmen görüşleri altı başlık altında açıklanmıştır.

1.1. Taşımali Eğitim

Taşıma merkezi okul öğretmenlerinin taşımali eğitime ilişkin görüşleri aşağıdaki gibidir:

1 nolu öğretmen: “Kırsalda ikamet edip, eğitim öğretime erişemeyen öğrencilerin özellikle de kız öğrencilerin taşımali eğitim ile okula günöbirlik getirilip götürölmesi, öğle yemek ihtiyaçlarının devlet tarafından karşılanması sonucu öğrencinin gözündeki eğitime erişimin sonucunda meydana gelen sevincin görölmesi bizi mutlu etmektedir. Kırsal kesimde bulunup ülkenin geleceğinde söz sahibi olacak, vatana millete faydası dokunacak kişilerin ortaya çıkarılmasında, vatana millete zararlı olacak kişi sayısının azaltılmasında etkin rolü olan taşımali eğitimi çok faydalı bulmaktayız.”

2, 3, 4, 5 ve 6 nolu öğretmenler: “Taşımali eğitim, kırsalda ikamet eden, eğitim-öğretime erişim imkânı bulamayan öğrencilere devlet tarafından evden okula günöbirlik ücretsiz taşıma ve yemek hizmetinin verilmesidir. Öğrenciler, hele de kız öğrenciler açısından taşımali eğitim hem eğitime erişim hem de sosyalleşme açısından büyük bir fırsattır. Öğretmen açısından da farklı seviyedeki, farklı kültürdeki öğrencileri tanıma imkânı oluşuyor.”

Özellikle kız öğrenciler açısından taşımali eğitim hem eğitime erişim hem de sosyalleşme açısından büyük bir fırsattır. Kırsal kesimde bulunup ülkenin geleceğinde söz sahibi olacak iyi insanların yetiştirilmesinde taşımali eğitim etkin rol oynamaktadır.

1.2. Öğretmen ve Öğrencilerin Taşımali Öğrencilere Karşı Tutumları

Taşıma merkezi okul öğretmenlerinin, öğretmen ve öğrencilerin taşımali öğrencilere karşı tutumlarına ilişkin görüşleri aşağıdaki gibidir:

1 nolu öğretmen: “Ben taşımali öğrencilere mağdurluklarından ve biz öğretmenlere karşı diğer öğrencilere nazaran daha saygılı olmalarından ötürü onlara karşı tutumlarımda pozitif ayrımcılık yapıyorum.”

2 nolu öğretmen: “Daha önce görev yaptığım okullarda idareciler, taşımali eğitimi bir yük olarak görüyorlardı, taşımali öğrencileri başka okullara kaydırmaya çalışıyorlardı.”

3, 4, 5ve 6nolu öğretmenler: “Okulumuzda öğretmenlerin bütün öğrencilere, öğrencilerin de birbirlerine karşı tutumları arasında bir farklılık yoktur.”

Öğretmenlerin bütün öğrencilere, öğrencilerin de birbirlerine karşı tutumları arasında herhangi bir farklılık yok. Taşımali öğrencilere karşı pozitif ayrımcılık yapıyor.

1.3. Taşımali Eğitimin Yararları

Taşımali eğitimin yararları üç alt başlık altında açıklanmıştır.

1.3.1. Akademik Başarı

Taşımali merkezi okul öğretmenlerinin, taşımali öğrencilerin akademik başarısına ilişkin görüşleri aşağıdaki gibidir:

4 nolu öğretmen:“ Daha iyi olanakları olan okullarda eğitim alması öğrencinin akademik yönden kendini geliştirmesini sağlıyor.”

3 nolu öğretmen:“ Taşımali eğitim, eğitime erişimi sağlayarak, öğrencinin köyde olmayan marketi, alışveriş merkezini görerek sosyalleşmesine, psikolojisinin daha iyi olmasına neden olarak, öğrencinin özgüvenini ve akademik başarısını yükseltir”.

Taşımali eğitim, eğitime erişimi sağlayarak daha iyi olanakları olan okullarda öğrencinin eğitim almasını, bunun sonucunda akademik yönden kendini geliştirmesini sağlıyor.

1.3.2. Sosyalleşme

Taşımalı öğrencilerin sosyalleşmesine ilişkin olarak bir öğretmenin görüşü aşağıdaki gibidir:

“Taşımalı eğitim ile öğrenciler, kendi köylerinden çıkıp şehirdeki okula gelerek farklı yüzlere, kişiliklere ve kültürlere sahip öğrenci ve de öğretmenlerle tanışarak, kaynaşarak sosyalleşirler.”

1.3.3. Psikoloji

Taşımalı öğrencilerin psikolojilerine ilişkin olarak bir öğretmenin görüşleri aşağıdaki gibidir:

“Taşımalı eğitim, eğitime erişimi sağlayarak, öğrencinin köyde olmayan marketi, alışveriş merkezini görerek sosyalleşmesine, psikolojisinin daha iyi olmasına neden olarak, öğrencinin özgüvenini ve de akademik başarısını yükseltir”.

1.4. Taşımalı Eğitimde Yaşanan Sorunlar

Taşımalı eğitimde yaşanan sorunlar beş alt başlık altında açıklanmıştır.

1.4.1. Taşıma Planlanması

Taşımanın planlanmasına ilişkin bir öğretmenin görüşleri aşağıdaki gibidir:

“Taşımanın planlanmasında birtakım aksamalar çıkmaktadır. Taşımayı yapacak katılımcı firmalarla yapılan anlaşma ve sözleşmelerin okulların açılışından sonra yapılması ciddi taşıma problemlerine sebep olmaktadır.”

1.4.2. Servis Aracı

Servis araçlarına ilişkin olarak bir öğretmenin görüşleri aşağıdaki gibidir:

“Araçların modelleri eski ve de araç kapasiteleri azdır. Bir de araçlardaki koltuklarda her öğrenci için bir emniyet kemeri yok.”

1.4.3. Şoför

Taşıma merkezi okul öğretmenlerinin, şoförlere ilişkin görüşleri aşağıdaki gibidir:

1 nolu öğretmen: “Taşımali eğitimde niteliksiz ve de kaba hareketli çalışan şoförlerimiz var.”

2 nolu öğretmen: “Okul çıkışlarında şoför geç geldiği için öğrenciler beklemek zorunda kalıyorlar.” dedi.

5 nolu öğretmen: “Taşımali eğitimde çalışan şoförlerimizin eğitim seviyesi çok düşük, müzik çalmak yasak olmasına rağmen yüksek sesle müzik çalan şoförlerimiz mevcuttur.”

6 nolu öğretmen: “Şoförlerimizin birden fazla öğrenci servisi olduğu için diğer servislere yetişmek için bizim öğrencileri 1 saat, 1,5 saat ve hatta 2 saat okula erken getirdikleri oluyor. Bu, öğrencinin okula uykusunu almadan, kahvaltısını yapmadan gelmesi demek, kışın erken saatlerde havanın soğuk olduğu zamanlarda gelen öğrencilerin üşümesine ve hatta hastalanmasına davetiye çıkarmaktadır.”

Taşımali eğitimde, şoförlerin araç kullanımı ile ilgili kurallara dikkat etmeleri ve öğrencilere karşı tutumları oldukça önem taşımaktadır.

1.4.4. Yemek

Taşıma merkezi okul öğretmenlerinin, yemeklere ilişkin görüşleri aşağıdaki gibidir:

1 nolu öğretmen: “Yemek, kalitesi açısından çok güzel bir noktadadır.”

3 nolu öğretmen: “Yemekler, beğenilmiyor.”

4 nolu öğretmen: “Önceki yıllarda yemek sorunluydu. Her hafta aynı yemeklerin olması bıkkınlık oluşturuyordu, hatta bazı muhtaç öğrenciler dahi yemek yemekten kaçınıyordu. Ama şuanda yemek iyileştirildi.”

5 nolu öğretmen: “yemekler oldukça iyidir.”

Önceki yıllarda yemekle ilgili sorunlara olmasına rağmen şu anda yemekle ilgili iyileştirmeler yapıldığı belirtilmektedir.

1.4.5. Destekleme ve Yetiştirme Kursları (DYK)

Taşıma merkezi okul öğretmenlerinin, Destekleme ve Yetiştirme Kursları (DYK)'na ilişkin görüşleri aşağıdaki gibidir:

“Hafta sonları yapılan DYK’ ya taşımali öğrenciler devlet tarafından taşınmamaktadır. Bu da taşıma merkezi okullarda DYK’ların açılmamasına sebep olmaktadır. Bunun sonucunda Kursu katılmayan taşımali öğrencilerin akademik başarısı düşmektedir.”

Taşımali eğitim öğrencileri, hafta sonları yapılan Destekleme ve Yetiştirme Kurslarına katılmamaktadırlar.

1.5. Taşımali Eğitimin İyileştirilmesi İçin Yapılması Gerekenler

Taşıma merkezi okul öğretmenlerinin, taşımali eğitimin iyileştirilmesi için yapılması gerekenlere ilişkin görüşleri aşağıdaki gibidir:

1 nolu öğretmen: “Taşıma planlanması eğitim-öğretim başlamadan önce bitirilmeli, servis araçlarının modeli yükseltilmeli, en az lise mezunları şoför olarak görevlendirmeli, bir de bu şoförlere iletişim dersi verilmelidir. Kesin çözüm kırsalda okullaşma oranlarını artırarak yavaş yavaş taşımali eğitimi bitirmeliyiz.”

2 nolu öğretmen: “Kırsalda okul, merkezlerde de pansiyon sayısını artırarak taşımali eğitimi sonlandırabiliriz.”

3 nolu öğretmen:” Kırsalda okul sayısını artırmalıyız, o olmazsa öğrencileri pansiyonlara yerleştirmeliyiz. Taşımali eğitim azaltılırsa daha faydalı olur.”

5 nolu öğretmen: “Taşımali eğitimin çok iyi bir şekilde gerçekleştirildiği, devam ettirilmesi gerektiği görüşündeyim, bunun yanında taşımali öğrenci velilerinin belli dönemlerde taşıma araçları ile okula ulaşımının sağlanması gerekir ki veli-öğretmen-okul buluşması sağlansın.”

Taşımali eğitim, bazı aksaklıkları olsa da iyi bir şekilde gerçekleştiriliyor ve devam ettirilmelidir.

1.6. Taşımali Eğitim Neye Benzer?

Taşıma merkezi okul öğretmenlerinin, Taşımali Eğitim Neye Benzer? sorusuna ilişkin görüşleri aşağıdaki gibidir:

1 nolu öğretmen: “Taşımali eğitim devrime benzer. Çünkü öğrencinin hayatını değiştirir.”

2 nolu öğretmen: “Taşımali eğitim trene benzer. Çünkü öğrenciyi hayallerine ulaştırır.”

4 nolu öğretmen: “Taşımali eğitim kan dolaşımında oksijen taşımada görevli olan alyuvarlara benzer. Çünkü öğrenciyi eğitim merkezi olan okula taşır.”

5 nolu öğretmen: “Taşımali eğitim her evde bir okul açmaya benzer. Çünkü kişi bilgiyi önce ailesine yayar.”

6 nolu öğretmen: “Taşımali eğitim anahtara benzer. Çünkü öğrencinin hayallerine açılan kapıyı açar.”

Öğretmenler, taşımali eğitimi devrime, trene, alyuvarlara ve de anahtara benzetmektedirler.

İKİNCİ BÖLÜM

2. Öğrenci Görüşleri

Öğrenci görüşleri altı başlık altında açıklanmıştır.

2.1. Taşımali Eğitim

Taşımali öğrencilerin, taşımali eğitime ilişkin görüşleri aşağıdaki gibidir:

1 nolu öğrenci: “Taşımali eğitim sayesinde yurttan kalmadan, okula sabah gidip akşam evime dönüyorum, öğle yemeğimi de ücretsiz yiyebiliyorum. Taşımali Eğitim, benim için bir yandan iyi bir yandan da kötüdür. Kötüdür, çünkü bazen servisi kaçıyorum. Servisi kaçırdığım gün okula gidemiyorum ve de yok yazılıyorum. Devamsızlığım artınca da sınıfta kalabilme durumum oluyor. Taşımali eğitim iyidir, çünkü yurttan kalmama gerek kalmadan sabah okula gidip akşam eve

dönüyorum. Ücretsiz yemek veriliyor. Fakir öğrenciler için çok iyidir, ücret ödemeye gerek kalmadan eğitim görebiliyorlar.”

2 nolu öğrenci: “Taşımali eğitim olmasaydı düzgün bir eğitim alamazdım, iyi yerlere gelemedim. Köyde olduğumuz için yeni yerler göremiyoruz, ama taşımali eğitim olduğu için yeni yerler görebiliyoruz. Taşımali eğitim kolaylıktır, çünkü pansiyonda kalmadan, ücret ödmeden okula gidip gelebiliyorum, öğle yemeği yiyebiliyorum.”

3 nolu öğrenci: “Taşımali eğitim, yeni bir yer görmek, daha bilgili olmak, daha iyi ortamlarda olmak ve daha iyi arkadaşlarla tanışmaktır. Taşımali eğitimi iyi buluyorum, köyden gelen öğrenciler için avantajlı buluyorum, eskiden taşımali eğitim olmadığı için öğrencilerimiz okula gidip gelirken çok zorluklar çekiyorlardı”

4 nolu öğrenci: “Köy ortamlarında okuma zorluğu var. Taşımali eğitimle bizim için okuma kolaylaşmıştır. Hem avantajları var hem de sorunları var. Sorunları sabah geç kaldığımızda servisi kaçıırıyoruz. Avantajı da okul okuma imkânımızın olmasıdır.”

5 nolu öğrenci: “Taşımali eğitim, eğitime kolayca erişmektir, kızlar için eğitim-öğretim aracıdır ve fakir aileler için ücretsiz olması çok iyidir. Taşımali eğitimin hem iyi hem de kötü yönleri var. İyi yönü okula ücret ödmeden rahat gelebiliyorum. Kötü yönleri ise servise geç kaldığımızda bizi telefonla aramaması, bizi beklemeden gitmesi, bunun üzerine babamın beni okula getirmek zorunda kalması, servisin bizi okula getirdiği saatin ders başlamasından 1,5-2 saat önce olması ki okula geldiğimizde okulun kapısı daha açılmamış oluyor.”

6 nolu öğrenci “Taşımali eğitim olmasaydı ailem beni okula göndermezdi. Ailem benim kız okuluna gelmemi istiyor.”

Taşımali eğitimin hem olumlu hem de olumsuz yönleri var: Olumlu yönü eskiden taşımali eğitim olmadığı için köyde ikamet eden öğrenciler okula gidip gelirken çok zorluklar çekiyorlardı. Taşımali eğitim ile kız çocukların okula gönderilmemesi sorunu aşıldı. Olumsuz yönleri ise genellikle servislerle ilgili yaşanan sıkıntılardır.

2.2. Öğretmen ve Öğrencilerin Taşımali Öğrencilere Karşı Tutumları

Taşımali öğrencilerin, öğretmen ve öğrencilerin taşımali öğrencilere karşı tutumlarına ilişkin görüşleri aşağıdaki gibidir:

1 nolu öğrenci: “Arkadaşlarım iyi davranıyorlar, üstünlük taslamıyorlar. Öğretmenlerimiz çok iyi davranıyorlar. Taşımali öğrenci olduğumuz için, bize bazı konularda kolaylık sağlıyorlar. Mesela bazen servise geç kaldığımız için okula gelemiyoruz, o gün vermemiz gereken ezberi vermediğimiz için puanımızı kırmıyorlar, istediğimiz zaman verebileceğimizi söylüyorlar.”

2 nolu öğrenci: “Arkadaşlarımız bize üstünlük taslamıyorlar, öğretmenlerimiz hafta sonu kurslarına katılmadığımız için bizimle daha çok ilgileniyorlar.”

3 nolu öğrenci: “Kendimizi bu konuda daha şanslı olarak görüyorum. Arkadaşlarımız bize okul kapısına kadar eşlik ediyorlar.”

4 nolu öğrenci: “Yemek ya da servis sorunlarını dile getirdiğimizde arkadaşlarımız, öğretmenlerimiz ve de okul idaresi tarafından çok şikayet ettiğimiz düşünülüyor.”

Öğretmenler ile taşımali olmayan öğrenciler, taşımali öğrencilere iyi davranıyorlar, ayırım yapmıyorlar, hatta öğretmenler taşımali öğrencilere pozitif ayrımcılık yaparak bazı konularda kolaylık sağlıyorlar.

2.3. Taşımali Eğitimin Yararları

Taşımali eğitimin yararları dört alt başlık altında açıklanmıştır.

2.3.1. Akademik Başarı

Akademik başarıya ilişkin olarak bir öğrencinin görüşü aşağıdaki gibidir:

“Bulduğum bölgede sınıflarda çok öğrenci olması nedeniyle dersi pek anlayamazdım. Bir öğretmenin derse girmesiyle her bransa branş öğretmenlerinin girmesi arasında dağlar kadar fark vardır. Taşımali eğitim ile akademik başarılarımız artmaktadır.”

2.3.2. Sosyalleşme

Sosyalleşmeye ilişkin olarak bir öğrencinin görüşleri aşağıdaki gibidir:

1 nolu öğrenci: “Aile ortamında her istediğimiz konuyu paylaşamıyoruz, ama arkadaşlarımızla özel konularımızı ve görüşlerimizi paylaşabiliyoruz.”

2 nolu öğrenci: “Farklı kişiliğe, kültüre, dile sahip kişilerle tanışıyoruz, yeni yerler görüyoruz, yeni şeyler öğrenerek sosyalleşiyoruz.”

Taşınmalı öğrenciler, farklı kişiliğe, kültüre, dile sahip kişilerle tanışıp, yeni yerler görerek, yeni şeyler öğrenerek sosyalleşiyorlar.

2.3.3. Psikoloji

Taşınmalı öğrencilerin, psikolojiye ilişkin görüşleri aşağıdaki gibidir:

1 nolu öğrenci: “Bazı sorunlarımı arkadaşlarımla paylaşıyorum, onlarda da aynı sorunlar olduğunu öğrenince psikolojikmen rahatlıyorum.”

4 nolu öğrenci:“ Rehber öğretmenimizle her sorunumuzu rahatlıkla konuşabiliyoruz, o da bize çözümler sunuyor, bu bizi psikolojikmen rahatlatıyor.”

6 nolu öğrenci: “Okula geldiğimde mutlu oluyorum.”

Taşınmalı öğrenciler, okula geldiklerinde kendilerini mutlu hissediyorlar. Sorunlarını rehber öğretmenleriyle ve de arkadaşlarıyla rahatlıkla paylaşarak, psikolojikmen rahatlıyorlar.

2.3.4. Ahlak

Taşınmalı öğrencilerin, ahlaki gelişimlerine ilişkin görüşleri aşağıdaki gibidir:

1 nolu öğrenci: “Ahlaki açıdan bazen iyi yönde yükseliş oluyor. Hocalarımız tarafından ahlaki açıdan artış görebiliyoruz.”

2 nolu öğrenci: “Köyde de ahlaki durumumuz iyiydi, burada daha iyi oluyor.”

Taşınmalı öğrencilerin olumlu davranışlar sergiledikleri belirtilmektedir.

2.4. Taşınmalı Eğitimde Yaşanan Sorunlar

Taşınmalı eğitimde yaşanan sorunlar dört alt başlıkta açıklanmıştır.

2.4.1. Şoför

Taşımali öğrencilerin, taşımali servis şoförlerine ilişkin görüşleri aşağıdaki gibidir:

1 nolu öğrenci: “Şoför bizim dışımızda da başka servisler yapıyor, sabah bizi beklemediği için sabah çok erken kalkmak zorunda kalıyoruz. Ders saatinden yarım saat önce okulda oluyoruz. Uykumuzu tam alamadığımız ve de kahvaltı yapamadığımız için sağlığımız bozuluyor, zihnimiz iyi çalışmıyor. Sabahları servisi kaçırdığımızda okula gidemiyoruz, devamsızlığımız artıyor, sınıfta kalma durumuyla karşılaşabiliyoruz. Okul çıkışlarında da başka yerlere uğradıktan sonra bizi eve götürüyor. Sabah erken alır, 1 dakika bile beklemez, okul çıkışı kendisi geç gelir, eve geç vardığımız için dinlenemiyoruz ve de ders çalışmıyoruz. Bazen de farklı öğrencileri servise alıyor, biz de oturacak yer bulamıyoruz, ayakta yolculuk yapıyoruz. Bazen de bizi yolda indiriyor, başka aracın gelip bizi alacağını söylüyor.”

2 nolu öğrenci: “Şoförümüz müziğin sesini sona kadar açıyor, aracı çok süratli sürüyor.”

3 nolu öğrenci: “Sabahları şoför bizi erken getirdiği için ders esnasında uykumuz geliyor. Şoförümüz bize iyi davranıyor.”

4 nolu öğrenci: “Şoförümüz, yabancı yolcu alıyor, bu bizim için sorun oluyor, bizi istediğimiz yerde indirmiyor.”

5 nolu öğrenci: “Şoför, sabah erken saatte gelip bizi alıyor, aşırı hız yaparak okula getirdiği için başım ağrıyor, kendimi kötü hissediyorum, daha okulun kapıları açılmadan, dersin başlamasından 1 saat önce bizi okula ulaştırıyor, okul çıkışında da 1 saat geç geliyor. Bence tek sorun, şoförün sabah erken gelmesidir. Karlı günlerde de okul tatil olmadığı halde bizi okula getirmiyor.”

6 nolu öğrenci: “Şoförümüz her gün bizi başka servise aktarıyor, her gün ayakta yolculuk yapıyoruz.”

Servis araçlarının kullanımı ve geliş-gidiş saatleriyle ilgili bazı sorunları olduğu belirtilmektedir.

2.4.2. Servis Aracı

Taşımali öğrencilerin, servis aracına ilişkin görüşleri aşağıdaki gibidir:

1 nolu öğrenci: “Servis aracımız çok temizdir.”

2 nolu öğrenci: “Servis aracımız kirlidir.”

3 nolu öğrenci: “Servis aracımız yenidir, fakat bazen içinde çöpler oluyor, bu da bizi rahatsız ediyor.”

Servis araçlarının temizliğine ilişkin bazı sorunlar olduğu belirtilmektedir.

2.4.3. Yemek

Taşımali öğrencilerin, yemeğe ilişkin görüşleri aşağıdaki gibidir:

1 nolu öğrenci: “Yemekten memnun değilim, yemekler soğuk geliyor, tabldotlar ve kaşıklar bazen kirli oluyor, yemekler güzel değil, hep aynı yemekleri yemekten sıkıldık.”

2 nolu öğrenci: “Yemekler hijyensiz olduğu için yemek yemek istemiyoruz.”

3 nolu öğrenci: “Tabldotlar ve kaşıklar kirli, peçete ile biz temizliyoruz, her hafta aynı yemekler veriliyor.”

Yemeklerin bazen soğuk gelmesi ve hijyene ilişkin bazı sorunların olduğu belirtilmektedir.

2.4.4. Akademik Başarı

Taşımali öğrencilerin, akademik başarıya ilişkin görüşleri aşağıdaki gibidir:

1 nolu öğrenci: “Hafta sonu yapılan Destekleme ve Yetiştirme Kursları (DYK)’ya servis bizi getirmediği için katılmıyoruz, bundan ötürü akademik başarımız düşüyor.”

3 nolu öğrenci: “Sabahları şoför bizi erken getirdiği, uykumuzu alamadığımız, kahvaltı yapamadığımız ve de süratli gelirken bizi çok sarstığı için ders esnasında uykumuz geliyor, başımız ağrıyor, kendimizi kötü hissettiğimiz için derse odaklanamıyoruz ve de dersi iyi anlayamıyoruz, bu da akademik başarımızın düşmesine sebep oluyor.”

Taşımali öğrenciler, hafta sonu yapılan destekleme ve yetiştirme Kurslarına, kendilerini getirecek servis aracı bulamadıklarından dolayı katılamamaktadırlar. Bu durum taşımali öğrencilerin akademik başarılarının düşmesine sebep olmaktadır.

2.5. Taşımali Eğitimin İyileştirilmesi İçin Yapılması Gerekenler

Taşımali öğrencilerin, taşımali eğitimin iyileştirilmesi için yapılması gerekenlere ilişkin görüşleri aşağıdaki gibidir:

1 nolu öğrenci: “Şoförün, bizi okula erken değil de zamanında götürmesini, okul çıkışında da zamanında almasını, babamı veliler toplantısı için okula getirip götürmesini, servise yabancı yolcu almamasını, bizi yolda indirip başka araca bindirmemesini DYK için hafta sonları okula getirip götürmesini, bize ayakta yolculuk yaptırmamasını, babamızın telefon numarasını alıp sabahları geç kaldığımızda babamızı arayıp gelip gelmeyeceğimizi sormasını, yemek konusunda hijyene dikkat edilmesini istiyorum. Taşımali eğitim yerine de köyümüze kız okulu açılabilir.”

2 nolu öğrenci: “Şoförler, denetlenmeli, müzik açmamalı, sürat yapmamalı, eğitilmeli, taşımali öğrencilerin yemekleri yerli öğrencilere ve yemeklerin daha temiz ve lezzetli olmasını istiyorum. Araç ile gidiş gelişlerden kurtulmak için köyümüze okul yapılabilir.”

3 nolu öğrenci: “Şoförümüz aracı süratli kullanıyor, trafik polisi tarafından denetleme yapılmasını, farklı yemek çeşidi yapmalarını ve de lezzetli yemek yapmalarını istiyorum.”

4 nolu öğrenci: “Servis araçlarının temiz olmasını, konforlu olmasını, öğrencileri istedikleri noktada indirmelerini, ayda bir araçların denetlenmesini, yetkili kişilerin öğrenci velilerinden servisler hakkında bilgi almasını, farklı okullardaki öğrencilerin aynı serviste taşınmamasını, şoförlerin taşıma yaptığı köyden olmasını istiyorum.”

5 nolu öğrenci: “Şoförlerin eğitim seviyelerinin yüksek olmasına dikkat edilmesini istiyorum.”

Öğrencileri değişik açılardan olumsuz etkileyen çeşitli faktörlerin iyileştirilmesinin bir zorunluluk olduğu belirtilmektedir.

2.6. Taşımali Eğitim Neye Benzer?

Taşımali öğrencilerin, taşımali eğitimin neye benzediğine ilişkin görüşleri aşağıdaki gibidir:

1 nolu öğrenci: “1-Taşımali eğitim şehir içi otobüsüne benzer. Çünkü gelen giden biniyor. 2-Taşımali eğitim geleceğime benzer. Çünkü beni amacıma ulaştırır. Taşımali eğitim merdivene benzer. Çünkü hedefe ulaşmak için bir basamaktır.”

2 nolu öğrenci: “Taşımali eğitim lokantaya benzer. Çünkü her gün değişik yemekler yiyoruz.”

4 nolu öğrenci: “Taşımali eğitim süper kahramana benzer. Çünkü hayallerimi gerçekleştiriyor.”

5 nolu öğrenci: “1-Taşımali eğitim köprüye benzer. Çünkü hayallerim ile hayatım arasında köprü görevi görür. 2-Taşımali eğitim kızların kahramanına benzer. Çünkü taşımali eğitim olmasaydı çoğu kız okula gidemezdi.”

6 nolu öğrenci: “Taşımali eğitim basamağa benzer. Çünkü adım adım hedefime ulaştırıyor.”

Öğrenciler, taşımali eğitimi şehir içi otobüsü, süper kahraman, köprü, basamak gibi mecazlarla ifade etmektedirler.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölüm üç alt başlık altında ele alınmıştır.

1.Taşınmalı Eğitimin Yararları

Taşınmalı eğitim uygulaması genel okullaşma oranını arttırmıştır. Bu zorunlu eğitimin ve yasal zorunluluğunun doğal bir sonucudur. Uygulama ile birlikte taşınan öğrenciler daha iyi fiziki donanıma kavuşmuşlardır ve birleştirilmiş sınıf uygulaması azalmıştır. Yerleşim yerinde okul bulunmayan kız öğrencilerinin velileri onları yatılı okula göndermek istemediklerinde, kız öğrencilerin eğitimine devam etmeleri taşınmalı ilköğretim uygulamasıyla sağlanabilmektedir (Şentürk Cankurtaran, 2005).

Taşınmalı eğitim ile daha iyi olanakları olan okullarda eğitim alması öğrencinin akademik yönden kendini geliştirmesini sağlar. Taşınmalı eğitim, eğitime erişimi sağlayarak, öğrencinin köyde olmayan marketi, alışveriş merkezini görmesine, kendi köylerinden çıkıp şehirdeki okula gelerek farklı yüzlere, kişiliklere, dile ve kültürlere sahip öğrenci ve de öğretmenlerle tanışıp, kaynaşarak sosyalleşmesine sebep olur.

2.Taşınmalı Eğitimde Yaşanan Sorunlar

Yöre halkının servis araçlarına binmeleri çocukların ayakta gidip-gelmelerine neden olmakta, yolların bozuk olması taşıma işini aksatmaktadır (Karakütük, 1996). Araç şoförleri, yeterli eğitime sahip değildir (Baş, 2001). Taşınmalı öğrencilerde ev ödevlerini yapmakta vaktin kalmaması, yorgunluk, isteksizlik gibi nedenlerden dolayı zorluk çekenlerin oranı, yatılı ve normal ilköğretim öğrencilerinden daha yüksektir (Arı, 2000).

Taşımanın planlanmasında birtakım aksaklıklar çıkmaktadır. Taşınmalı eğitimde görev yapan şoförlerin eğitim seviyesi düşüktür. Şoförler, birden fazla öğrenci servisi yaptığı için diğer servislere yetişmek için öğrencileri 1 saat, 1,5 saat ve hatta 2 saat kadar okula erken getiriyorlar. Sabah durakta buldukları öğrencileri alıp, gelmeyen öğrencileri hiç beklemeden hareket ediyorlar. Servisi kaçıran öğrenciler o gün okula gidemiyorlar. Öğrenciler sabah erkenden uyanmak ve de kahvaltı yapmamak zorunda kalıyorlar. Şoförler, diğer özel servislerine yetişmek için sürat

yapıyorlar. Bu durum öğrencilerin rahatsızlanmalarına, ders esnasında uyumalarına ve akademik başarılarının düşmesine hastalanmasına neden olmaktadır. Yemekler konusuna bakıldığında yemeklerin bazen soğuk geldiği ve hijyenle ilgili sorunların yaşandığı belirtilmektedir. Eğitsel açıdan bakıldığında ise hafta sonları yapılan DYK' ya taşınmalı öğrenciler devlet tarafından ücretsiz taşınmamaktadır. Bu da taşıma merkezi okullarda DYK'ların açılmamasına sebep olmaktadır. Bunun sonucunda Kursta katılmayan taşınmalı öğrencilerin akademik başarıları düşmektedir.

3.Taşınmalı Eğitim İle İlgili Öneriler

Taşıma planlanması eğitim-öğretim başlamadan önce bitirilmeli ve şoförlere iletişim ve pedagoji seminerleri verilmelidir. Şoför, öğrencileri dersin başlamasından en erken 20 dk, en geç 10 dk. önce okula getirmeli ve, okul çıkışında da hazır bulunmalıdır. Geç kalan öğrencileri beklemeli ve araca yabancı yolcu almamalıdır. Yılda iki kez okulda yapılan veli toplantısına taşınmalı öğrenci velilerinin katılımı için MEB tarafından ücretsiz araç sağlanmalıdır. Şoförün aracına alacağı öğrenci isim listesi Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından imza karşılığında, araçta herkes tarafından görülecek bir yere asılması için, eğitim öğretim başlamadan önce şoföre teslim edilmelidir. MEB hafta sonu yapılan DYK' ya öğrencilerin taşınması için yönetmelik değişikliği yapılmalıdır. Şoförler, en az ayda bir kez Milli Eğitim Müdürlüğünde yetkili kişilerce ve trafik polisleri tarafından denetlenmelidir. Yemek konusunda hijyene dikkat edilmeli, değişik yemekler yapılmalıdır. Yemekler de en az ayda bir kez Milli Eğitim Müdürlüğünde yetkili kişilerce denetlenmelidir.

KAYNAKÇA

- Arı, A. (2000). *Normal, taşımali ve yatılı ilköğretim okullarının karşılaştırılması* (Yayımlanmamış Yüksek lisans tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon.
- Baş, M. (2001). *Sekiz yıllık kesintisiz zorunlu ilköğretim uygulamasında taşıma merkezi kabul edilen ilköğretim okullarını sorunları* (Yayımlanmamış Yüksek lisans tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Eğitimde 23 Yıllık Yolculuk: Taşımali Eğitim. (2012). Erişim adresi: <http://www.dengegazetesi.com.tr/egitimde-23-yillik-yolculuk-tasimali-egitim81887h.htm>
- Karakütük, M. (1996). *Taşımali ilköğretim uygulaması ve sorunları* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Küçük Süleymanoğlu, R. (2006). Taşımali eğitim: Bursa ili örneği. *İlköğretim Online*, 5 (2), 16-23.
- Milli Eğitim Bakanlığı Taşıma Yoluyla Eğitime Erişim Yönetmeliği. (2014, 11 Eylül). *Resmi Gazete* (Sayı: 29116). Erişim adresi: http://www.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2014_09/12024357_tasimayonetmeliği.pdf
- Şentürk Cankurtaran, N. (2005). *Taşımali ilköğretim* (Yayımlanmamış Tezsiz Yüksek Lisans Projesi). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Ulaştırma Bakanlığı Okul Servis Araçları Hizmet Yönetmeliği. (2007, 28 Ağustos). *Resmi Gazete* (Sayısı: 266279). Erişim adresi: <http://www.ubak.gov.tr/mevzuat/liste>
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2005). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin.

EKLER

Ek 1

Branşınız :

Kıdeminiz :

Mezuniyet Durumunuz : Lisans (...) Yüksek Lisans (.....) Doktora (....)

Şu anda ya da geçmişte yöneticilik göreviniz varsa süresini ve türünü lütfen yazınız

Görev yaptığınız okulun yeri :

İl merkezi (...) İlçe merkezi (...)

İl köyü (...) İlçe köyü (....)

Görev yaptığınız okulun sosyo-ekonomik durumu :

Düşük (....) Orta (....) Yüksek (....)

Okulunuzdaki öğrenci sayısı :

Okulunuzdaki öğretmen sayısı:

Okulunuzdaki yönetici sayısı :

Görev yaptığınız okul türü :

İlkokul (...) Ortaokul (....) Lise (....)

Öğretmen Görüşme Soruları

1. Taşımali eğitimi nasıl tanımlarsınız ya da taşımali eğitimin anlamı nedir ya da taşımali eğitim ne ifade etmektedir?

2. Tecrübelerinize göre taşımali eğitimi nasıl buluyorsunuz?

3. Öğretmenlerin ve taşımali olmayan öğrencilerin, taşımali öğrencilere karşı tutumları nasıldır?
4. Taşımali eğitimin yararları nelerdir?
5. Taşımali eğitimde yaşanan sorunlar nelerdir?
6. Taşımali eğitimin daha nitelikli hale getirilmesi için neler yapılabilir? Ya da taşımali eğitim yerine nasıl bir model önerilebilirsiniz?
7. Taşımali eğitim uygulamasını neye benzettiğimize ilişkin 5 metafor (mecaz-benzetme) yazınız?



Ek 2

Sınıfınız :

Alanınız (Fen, TM,

Sosyal vb.) :

Okulunuzun türü :

İlkokul (.....) Ortaokul (.....) Lise (.....)

Okulunuzun türü lise ise hangi tür lise (Anadolu, F vb.) :

Anne ve babanızın mesleği :

Anne (.....) Baba (.....)

Anne ve babanızın eğitim düzeyi

Anne (.....) Baba (.....)

Ailenizin gelir durumu

Düşük (....) Orta (....) Yüksek (.....)

Öğrenim görmekte olduğunuz okulun yeri :

İl merkezi (...) İlçe merkezi (...)

İl köyü (...) İlçe köyü (....)

Öğrenci Görüşme Soruları

1. Taşımali eğitim sizin için ne anlam ifade etmektedir?
2. Taşımali eğitimi nasıl buluyorsunuz?
3. Taşımali öğrenci olarak öğretmenlerinizin, taşımali olmayan arkadaşlarınızın size karşı davranışları ya da tutumları nasıldır?
4. Taşımali eğitimin yararları nelerdir?
5. Taşımali eğitimde yaşanan sorunlar nelerdir?

6. Taşımali eğitim in daha iyi hale getirilmesi için neler yapılabilir? Ya da taşımali eğitim in yerine nasıl bir uygulama yapılabilir?

7. Taşımali eğitim uygulamasını neye benzettiğinize ilişkin 5 benzetmeyi (mecazı) yazınız.



ÖZGEÇMİŞ

1978 yılında Diyarbakır'ın Çınar ilçesinin Şükürlü Köyünde doğdu. İlkokulu Kurtalan (Siirt) Atatürk İlkokulunda, ortaokulu Siirt Atatürk Anadolu Lisesinde, liseyi İçel Anadolu Lisesinde tamamladı. 2000 yılında Dicle Üniversitesi Eğitim Fakültesi Kimya Öğretmenliğinden mezun oldu. Mezun olduğu yıl Diyarbakır'ın silvan ilçesinin Bayatlı Mezrası İlkokulu'nda göreve başladı. Diyarbakır'ın çeşitli ilçelerinde öğretmenlik, müdür yardımcılığı ve müdürlük görevini yaptıktan sonra, 2014 yılında Mardin İl Milli Eğitim Müdürlüğüne Şube Müdürü olarak atandı. Halen Mardin İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nde Şube Müdürü olarak görevini yürütmektedir. Evli ve dört çocuk babasıdır.